

Úvod do práva na spravedlivý proces

Vladimír Janoušek Pysk

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování ČR před ESLP

7. 5. 2019, Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Praxe řízení před Evropským soudem pro lidská práva

"DON'T FORGET, GUILTY BY ONE - CATCH THE END OF THE SALES BY FIVE !"

Obsah přednášky

- obecný výklad k článku 6 Úmluvy
 - proč je užitečné porozumět čl. 6 Úmluvy
 - důsledky porušení
 - vybrané obecně platné zásady
 - struktura ustanovení
 - věcná působnost + praktické příklady
 - přehled práv zaručených v čl. 6 odst. 1 Úmluvy
- právo na projednání věci v přiměřené lhůtě
 - vymezení začátku a konce lhůty
 - kritéria pro posuzování přiměřenosti délky řízení
 - prostředky nápravy
 - odškodňování za průtahy dle české právní úpravy
 - případová studie

Proč právě článek 6 Úmluvy?

- praktické hledisko → nejčastěji porušované ustanovení Úmluvy
 - Jaký je procentuální podíl na celkovém objemu rozsudků?
 - z 21 651 rozsudků, které ESLP vydal mezi lety 1959 – 2018 se týkalo 10 680 práva na spravedlivý proces, tj. 49,3 %
 - ve vztahu k ČR bylo vydáno 234 rozsudků, z nichž se 149 týkalo čl. 6 Úmluvy, tj. 63,7 %.
 - Jaká dílčí záruka spravedlivého procesu je nejčastěji porušena?
 - právo na projednání věci v přiměřené lhůtě → 5 778 rozsudků, tj. 26,7 %
 - ve vztahu k ČR: 80 rozsudků, tj. 34,2 %
- znalost relevantní judikatury v dané oblasti je ryze užitečná bez ohledu na vykonávanou právní profesí (význam pro advokáty, soudce, státní zástupce, policejní orgány apod.)
- článek 6 stanoví minimální standard procesní ochrany, který musí smluvní strany zaručit každému ve své jurisdikci
- K čemu může vést konstatování porušení práva na spravedlivý proces dle článku 6 Úmluvy?

Možné důsledky porušení článku 6 Úmluvy

- stěžovateli bude začasťe přiznáno **spravedlivé zadostiučinění**, ale:
 - dle obecných zásad mezinárodního práva má přednost tzv. naturální restituce (*restitution in integrum*) před kompenzací v penězích
 - na poli článku 6 Úmluvy Soud často připomíná, že: „nemůže spekulovat, jak by řízení dopadlo, kdyby probíhalo v souladu s článkem 6 odst. 1 Úmluvy“ → jaká bude tedy zpravidla nejvhodnější forma nápravy?
- § 119 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu

*„(1) Rozhodoval-li Ústavní soud ve věci, v níž mezinárodní soud shledal, že zásahem orgánu veřejné moci bylo v rozporu s mezinárodní smlouvou porušeno lidské právo nebo základní svoboda, lze proti takovému rozhodnutí Ústavního soudu podat návrh na **obnovu řízení** za podmínek stanovených tímto zákonem.“*
- není-li porušení práva na spravedlivý proces zhojitelné povahy např. nepoužitelný klíčový důkaz viny → pachatel může v krajním případě uniknout spravedlnosti

Obecně platné zásady

- ESLP nezkoumá nedostatky a omyly v právních a skutkových zjištěních – není soudem čtvrté instance
- výklad vnitrostátního práva náleží vnitrostátním orgánům, ledaže by byl svévolný nebo zjevně nerozumný
- hlavním úkolem Soudu na poli tohoto ustanovení je zhodnotit **celkovou spravedlivost řízení**
 - „zkoumá řízení jako celek, včetně způsobu, jakým byly získány důkazy, a to s ohledem na práva obhajoby a na zájem veřejnosti a poškozených na řádném stíhání trestné činnosti“
- možnost nápravy porušení v pozdějších stádiích řízení
- nejde o absolutní právo → přípustná omezení
- možnost vzdání se dílčích záruk spravedlivého procesu

Článek 6 Úmluvy a jeho struktura

1) Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v **přiměřené lhůtě** projednána nezávislým a nestranným **soudem**, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho **občanských právech nebo závazcích** nebo o oprávněnosti jakéhokoli **trestního obvinění** proti němu. Rozsudek musí být vyhlášen veřejně (...).

} záruky zde
obsažené **platí**
pro trestní i
civilní větev

2) Každý, kdo je obviněn z trestného činu, se považuje za nevinného, dokud jeho vina nebyla prokázána zákonným způsobem.

} záruky
použitelné **jen**
v rámci
trestního
řízení

3) Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:

- a) být neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu;
- b) mít přiměřený čas a možnost k přípravě obhajoby;
- c) obhajovat se osobně nebo za pomoci obhájce podle vlastního výběru nebo, pokud nemá prostředky na zaplacení obhájce, aby mu byl poskytnut bezplatně, jestliže to zájmy spravedlnosti vyžadují;
- d) vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslech svědků ve svůj prospěch za stejných podmínek, jako svědků proti sobě;
- e) mít bezplatnou právní pomoc tlumočnicka, jestliže nerozumí jazyku používanému před soudem nebo tímto jazykem nemluví.

Působnost článku 6 Úmluvy z hlediska věcného

- právo na spravedlivý proces dle článku 6 Úmluvy se nevztahuje na všechna vnitrostátní řízení (otázka působnosti *ratione materiae*)
- čl. 6 odst. 1: „Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho **občanských právech nebo závazcích** nebo o **oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.**“
- předmětem řízení musí být:
 - občanská práva nebo závazky (civilní větev)
 - oprávněnost trestního obvinění (trestní větev)
- autonomní pojmy
 - → klasifikace dle vnitrostátního práva není rozhodující
 - → povolna se rozšiřuje okruh řízení, na která je čl. 6 Úmluvy použitelný

Občanská práva nebo závazky

- **spor** (*dispute/contestation*) → musí být opravdový a vážný
- **týká se „práva“**, o němž lze hájitelným způsobem tvrdit, že je uznáno ve vnitrostátním právním řádu
 - práva v. nenárokové výsady (např. povolení k obchodu se zbraněmi) → nezřídka odvisí od míry diskrece a možnosti soudní ochrany
 - jednou přiznaná výsada může zakládat „právo“, aby nebyla svévolně odejmuta
- **právo je civilní povahy → dva přístupy**
 - užší pojetí: civilní právo musí být předmětem řízení
 - širší pojetí: výsledek řízení musí mít dopad na práva, která jsou svou povahou civilní → postupně převažuje (viz např. *Denisov proti Ukrajině*)
- **negativní vymezení:**
 - daňová řízení (*Ferrazzini proti Itálii*)
 - politická práva (*Herri Batasuna a Batasuna proti Španělsku*)
 - azylová řízení a řízení o vyhoštění (*M. proti Finsku*)

Občanská práva nebo závazky

- Výjimka: pro **pracovněprávní spory státních zaměstnanců** platí odlišný test → *Vilho Eskelinen a ostatní proti Finsku* → domněnka, že čl. 6 je použitelný, ledaže:
 - právní úprava výslovně vylučuje přístup určité kategorie státních zaměstnanců k soudu
 - vynětí z přezkumné pravomoci soudů je ospravedlněno objektivními důvody, které sledují naléhavý státní zájem
- **státní zaměstnanci** *v largo sensu*:
 - státní zaměstnanci (*Regner proti České republice*)
 - soudci (*Baka proti Maďarsku, Denisov proti Ukrajině*)
 - státní zástupci (*Nazsiz proti Turecku*)
 - příslušníci ozbrojených bezpečnostních sborů (*Jokšas proti Litvě*)
- **spor** se musí týkat práv a povinností plynoucích ze služebního nebo obdobného poměru
 - přijetí do služebního poměru či jmenování (*Juričić proti Chorvatsku*)
 - plat, příspěvky nebo jiné funkční požitky (*Bayer proti Německu*)
 - ukončení služebního poměru či odvolání (*Olujić proti Chorvatsku*)

Případová studie

- **Jaká základní procesní práva stěžovatele mohla být postupem vnitrostátních orgánů porušena?**
 - kontradiktornost řízení, rovnost zbraní, povinnost odhalit všechny důkazy protistraně a právo na náležité odůvodnění
- **Je čl. 6 odst. 1 Úmluvy ve své civilní části na popsané řízení použitelný?**
 - *Co bylo podstatou sporu, který byl předmětem vnitrostátního řízení?*
 - pracovníprávní spor v. otázka bezpečnostní spolehlivosti
 - *Týkal se spor práva, o němž lze hájitelným způsobem tvrdit, že je zaručeno ve vnitrostátním právním řádu?*
 - udělení bezpečnostní prověrky jako nenároková výsada v. právo jedince, aby mu nebyla prověrka odňata svévolně, tj. z jiných než zákonem předvídaných důvodů
 - *Jde o právo, které je svou povahou civilní?*
 - svrchovaná výsada státu rozhodnout, komu bude z hlediska bezpečnostní spolehlivosti důvěřovat – veřejnoprávní vztah držitele prověrky a státu v. odnětí prověrky má majetkové důsledky v podobě ztráty příjmu, újmy na dobré pověsti, nemožnosti ucházet se o povolání ve veřejné sféře apod.
 - *Článek 6 odst. 1 je na dané řízení použitelný (viz Regner proti České republice)*

Trestní obvinění

- **Engel a ostatní proti Nizozemsku**
 - *kvalifikace deliktu podle vnitrostátního práva*
 - *povaha deliktu či obvinění*
 - *Je daná norma adresována všem nebo jen určité skupině osob se zvláštním postavením?*
 - *Jaký účel sleduje postih daného jednání? (preventivně-represivní v. reparační)*
 - *Povaha a účel hrozící sankce*
- vztah mezi jednotlivými kroky testu
- důsledky extenzivního výkladu pojmu trestní obvinění → nejrozumnější řízení mají kvazi-trestní povahu → záruky spravedlivého trestního procesu se však neuplatní se stejnou přísností jako v případě trestních řízení *stricto sensu*

Lze se dovolávat článku 6 Úmluvy v těchto řízeních a proč?

- Příklad č. 1:

- stěžovateli byla správním orgánem uložena pokuta 300 Kč pro narušování občanského soužití
- v řízení namítá, že neměl přístup k „soudu“ ve smyslu čl. 6
- správná odpověď: **ANO**, v trestní větvi a rozhodné je 2. kritérium (viz *Lauko proti Slovensku*, § 58)
- význam:

Článek 6 v trestní větvi bude zpravidla použitelný v oblasti správního trestání!

Dané ustanovení vyžaduje, aby rozhodnutí správního orgánu podléhalo následnému přezkumu ze strany „soudu“ v autonomním významu tohoto pojmu.

Lze se dovolávat článku 6 Úmluvy v těchto řízeních a proč?

- Příklad č. 2

- finanční úřad zjistil, že stěžovatel nezdanil veškeré příjmy z podnikání, a proto mu kromě doměření daně uložil povinnost k úhradě daňového penále ve výši 10% z nezdaněné částky
- správná odpověď: **ANO**, v trestní části a rozhodné je 2. kritérium (viz *Jussila proti Finsku*, § 36-39)
- význam:

Záruky spravedlivého trestního procesu platí i v řízení o uložení daňového penále!

- příklady z judikatury:

Chap Ltd proti Arménii – právo na výslech svědků proti sobě

A. a B. proti Norsku – zásada *ne bis in idem*

Lze se dovolávat článku 6 Úmluvy v těchto řízeních a proč?

- Příklad č. 3:

- správa sociálního zabezpečí odmítla přiznat stěžovatelce nárok na invalidní důchod, což později potvrdily i soudy
- správná odpověď: **ANO**, v civilní větvi (*Salesi proti Itálii*, § 17-19)
- význam:

Působnost civilní části článku 6 lze vztáhnout i na nároky v oblasti sociálního zabezpečení!

Lze se dovolávat článku 6 Úmluvy v těchto řízeních a proč?

- Příklad č. 4

- kárný senát shledal, že se soudní exekutor dopustil kárného provinění, za což mu mohl uložit kárné opatření ve formě (a) napomenutí, (b) pokuty až do výše stonásobku minimální mzdy a (c) odvolání z exekutorského úřadu; exekutorovi byla nakonec uložena pokuta ve výši 350 000 Kč
- správná odpověď: v trestní větvi **nejasná**, rozhodující 3. kritérium (*Grosam proti České republice*, řízení o stížnosti probíhá)
- čl. 6 odst. 1 Úmluvy je určitě použitelný v civilní části (srov. např. *Baka proti Maďarsku*, *Harabin proti Slovensku*)
- význam:
Za určitých okolností by mohl být článek 6 v trestní větvi použitelný i na kárná řízení proti příslušníkům nejrůznějších stavovských profesí!
- možné důsledky: právo na odvolání v trestních věcech (článek 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě)

Lze se dovolávat článku 6 Úmluvy v těchto řízeních a proč?

- Příklad č. 5:

- dvanáctiletý delikvent se dopustil činu jinak trestného, za což mu v rámci občanského soudního řízení hrozí uložení opatření ve formě ochranné výchovy v délce 30 dnů
- správná odpověď: **ANO**, rozhodující 2. a 3. kritérium (*Blokhin proti Rusku*, § 179 a 180)
- význam:

Působnost trestní části článku 6 lze za určitých okolností vztáhnout i na civilní řízení proti nezletilým, kteří spáchali čin jinak trestný, jestliže čelí opatřením, která mají kvazi-trestní povahu!

- Možné důsledky: nezletilý má právo na obhajobu; požívá presumpce nevinny → důkazní standard nade vší pochybnost

Lze se dovolávat článku 6 Úmluvy v těchto řízeních a proč?

- Příklad č. 6:

- oběť trestného činu krádeže se v rámci trestního řízení přihlásila coby osoba poškozená s nárokem na náhradu vzniklé škody
- správná odpověď: **NE**, nejde o trestní obvinění
- význam:

Záruk, které plynou z trestní větve článku 6, se nemůže v rámci trestního řízení dovolávat poškozený!

- Poškozený, který v adhezním řízení včas uplatnil nárok na náhradu škody, se může dovolávat záruk spravedlivého procesu zaručených v čl. 6 odst. 1, jelikož jde o řízení o jeho „**občanských právech nebo závazcích**“ → civilní větev

(viz např. *Perez proti Francii* či *Pfleger proti České republice*)

O jakou dílčí záruku spravedlivého procesu jde?

- Ústavní soud vyzval účastníky řízení a vedlejší účastníky řízení k předložení písemného vyjádření k ústavní stížnosti. Krajský soud poukázal na konstantní judikaturu Ústavního soudu a na odůvodnění napadeného rozsudku. Z vedlejších účastníků se vyjádřil pouze odpůrce v restitučním řízení. Navrhl, aby byla ústavní stížnost v plném rozsahu odmítnuta, přičemž použil tu argumentaci, jíž se dovolával v předchozím správním a soudním řízení. Obě vyjádření byla založena ve spise, a proto Ústavní soud nepovažoval za potřebné, aby byla doručena stěžovateli. Ústavní soud bez nařízení jednání ústavní stížnost odmítl. V narativní části odůvodnění svého usnesení odkázal i na dříve vyžádaná písemná vyjádření.
- **Zásada kontradiktornosti řízení** → „*Oběma stranám řízení musí být dána možnost seznámit se se stanovisky a důkazy předloženými soudem s cílem ovlivnit jeho rozhodnutí – ať už protistranou nebo na řízení nezúčastněným subjektem, od něhož si případně soud mohl takové vyjádření nebo důkaz vyžádat – a vyjádřit se k nim.*“

O jakou dílčí záruku spravedlivého procesu jde?

- Jeden ze zaměstnanců stěžovatelky, obchodní společnosti, podal žalobu na určení neplatnosti výpovědi. Soudy prvního i druhého stupně daly za pravdu žalobci. Stěžovatelka proto podala proti těmto rozhodnutím dovolání a zároveň ústavní stížnost. Ústavní stížnost byla odmítnuta pro předčasnost, jelikož dosud nebylo rozhodnuto o dovolání. Nejvyšší soud následně prohlásil dovolání za nepřipustné, načež stěžovatelka podala novou ústavní stížnost. Ta byla opět odmítnuta, tentokrát pro opožděnost, neboť lhůta k jejímu podání – vzhledem k tomu, že se dovolání ukázalo být nepřipustné – začala běžet již od rozhodnutí soudu druhého stupně, nikoli od rozhodnutí Nejvyššího soudu.
- **Právo na přístup k soudu** → „Článek 6 odst. 1 Úmluvy zaručuje každému právo na to, aby svou věc týkající se občanských práv a závazků či trestního obvinění proti němu mohl předložit soudu. V tomto směru toto ustanovení zakotvuje právo na soud, jehož je právo na přístup k soudu – tedy právo zahájit řízení před soudy v civilních věcech – pouze jedním z aspektů.“
- **„Soud“** → autonomní pojem, který je třeba vykládat materiálně
 - Explicitní náležitosti:
 - nezávislý
 - nestranný
 - zřízený zákonem
 - Implicitní náležitosti
 - závazná rozhodnutí
 - úplná jurisdikce

Přípustná omezení práva na přístup k soudu

- **Omezení práva na přístup k soudu:**
 - soudní poplatky, kauce na úhradu nákladů řízení, lhůty, promlčení nároku, povinné právní zastoupení, formální a obsahové náležitosti podání, jurisdikční imunity států
- **Test esence:**
 - Jakákoli vnitrostátním právem stanovená omezení však nesmí omezovat přístup k soudu takovým způsobem či do té míry, aby bylo právo dané osoby zasaženo v samotné podstatě:
 - a) omezení musí sledovat legitimní cíl
 - b) existuje rozumná rovnováha mezi použitými prostředky a sledovaným cílem.
- **Příklad:** Dle věcného záměru soudního řádu civilního se navrhuje, že procesní způsobilost v řízení nemá ten, kdo není plně svéprávný v rovině hmotného práva (např. osoby nezletilé nebo omezené na svéprávnosti)
- Považujete takovou úpravu za slučitelnou s právem na přístup k soudu?

O jakou dílčí záruku spravedlivého procesu jde?

- V rámci řízení o zpřístupnění důkazního prostředku může předseda senátu uložit žalovanému, který má nebo měl pod svou kontrolou písemnosti nebo jiné prostředky, kterými lze zjistit stav věci, aby je zpřístupnil nebo sdělil, kde se dle jeho poznatků nacházejí. V případě nesplnění této povinnosti přitom dotčené osobě hrozí uložení pokuty až do výše 10 milionů korun nebo 1 % z čistého obratu dosaženého za poslední ukončené účetní období. Z povahy věci přitom plyne, že díky zpřístupnění těchto dokumentů nejenže daná osoba může přispět ke svému neúspěchu v rámci předmětného civilního řízení, ale zároveň jí může přivodit sobě nebo osobám blízkým zahájení trestního stíhání.
- **Právo mlčet a zákaz sebeobviňování:** Smysl zákazu sebeobviňování spočívá mj. v ochraně obžalovaného proti nepatřičnému nátlaku ze strany úřadů. Toto právo předpokládá, že vyšetřující orgány v trestním řízení prokazují vinu obžalovaného, aniž by se uchýlovaly k důkazům získaným pomocí násilí nebo nátlaku proti vůli obžalovaného.

O jakou dílčí záruku spravedlivého procesu jde?

- Obžalovaný, který se rozhodl hájit sám, byl v průběhu řízení držen ve vazbě. Odvolací soud zamítl jeho žádost, aby se mohl zúčastnit veřejného zasedání. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že účast obžalovaného by nebyla užitečná, jelikož všechny skutečnosti již podrobně vyložil na hlavním líčení před soudem prvního stupně a poté písemně v odvolání. Nadto měl dostatek času, aby mu písemně sdělil případné další připomínky. Odvolací soud v zasedání, jemuž byl přítomen státní zástupce, ale nikoli obžalovaný, odvolání zamítl. Státní zástupce se přitom dožadoval potvrzení rozsudku okresního soudu.
- **Rovnost zbraní:** *„Každé ze stran musí být dána přiměřená příležitost předložit svoji záležitost za podmínek, které ji nestaví do podstatné nevýhody vůči protistraně.“*

Jaká další práva najdeme v čl. 6 odst. 1 Úmluvy?

- právo na veřejné projednání věci
- právo na projednání věci v přiměřené lhůtě
- právo na spravedlivé projednání věci
 - zásady kontradiktornosti řízení a rovnosti zbraní
 - právo na zpřístupnění důkazů (*disclosure*)
 - právo být přítomen na jednání soudu
 - zákaz sebeobviňování
 - zákaz provokace trestného činu
 - právo na náležité odůvodnění rozhodnutí soudu
 - právo na konzistentní judikaturu soudů
 - zásada bezprostřednosti a přímosti
- právo na výkon rozhodnutí

Právo na projednání věci v přiměřené lhůtě

(*justice delayed, justice denied*)

- zkoumá se **celková délka řízení** → nikoliv posuzování přiměřenosti jednotlivých stádií soudního řízení (tzv. fragmentace)
- **vymezení začátku a konce lhůty**
 - kryje se s otázkou použitelnosti čl. 6 z hlediska časového (*ratione temporis*)
 - **v civilních věcech**

od zahájení řízení až do doby, kdy je „spor“ vyřešen → nalézací i vykonávací řízení dohromady (*Bozza proti Itálii*)
 - **v trestních věcech**

odvisí od trvání „trestního obvinění“ → autonomní pojem → oficiálního oznámení výtky o spáchání trestného činu ze strany příslušného orgánu podezřelému, které má podstatné dopady na osobní situaci stěžovatele (*Deweer proti Belgii*, § 44) → konec lhůty, jakmile je s konečnou platností rozhodnuto o vině a trestu → vlastní výkon trestu již není řízením o oprávněnosti trestního obvinění (*Enea proti Itálii*)!
 - **správní právo**

je-li zahájení soudního řízení podmíněno předchozím čerpáním mimosoudního prostředku nápravy, počítá se do celkové lhůty i řízení před tímto orgánem → tedy včetně správního řízení, které předcházelo řízení ve správním soudnictvím

Právo na projednání věci v přiměřené lhůtě

- Jaká je nejzazší délka řízení, kterou je ESLP ochoten považovat za ještě přiměřenou?

Žádná stanovená hranice neexistuje! Záleží vždy na konkrétních okolnostech případu. (srov. čl. 2 rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii č. 1/2013 Sb.)

- S pomocí jakých kritérií tedy Soud posuzuje, zda bylo řízení projednáno v přiměřené lhůtě?
 - *složitost věci (skutková i právní + počet stupňů soudní soustavy)*
 - *chování účastníka řízení → jím způsobené průtahy nejsou státu přičitatelné*
 - *chování orgánů veřejné moci*
 - *co bylo z hlediska účastníka řízení v sázce → privilegovaná řízení (vazební, pracovněprávní spory, sociální zabezpečení, náhrada újmy na zdraví, věci osobního stavu, péče o nezletilé apod.) nebo osoba (věk, zdravotní stav)*
- Jaké prostředky nápravy má k dispozici účastník průtahy trpícího řízení?
 - *preventivní (např. § 174a zákona o soudech a soudcích)*
 - *kompenzační (zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu při výkonu veřejné moci) → účinnost uznána v rozhodnutí Vokurka proti České republice*

Právo na projednání věci v přiměřené lhůtě

- Musím prokazovat, že mi průtahy v řízení vznikla nemajetková újma?

Nemusím. Vychází se ze silné, byť vyvratitelné domněnky, že průtahy v řízení působí na straně jeho účastníků imateriální újmu, která vyžaduje odškodnění v penězích.

- Jak vysoké částky z titulu nemajetkové újmy se přiznávají za průtahy v soudních řízeních?

ESLP vychází ze základní částky ve výši cca 1 500 EUR za rok trvání řízení, které trpělo průtahy. Náhrady přiznávané na vnitrostátní úrovni však mohou být nižší (15 000 Kč za rok trvání řízení, které trpělo průtahy → viz stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia NS sp. zn. Cpjn 209/2010).

- U jakého orgánu byste se domáhali odškodnění?

Před podáním žaloby na průtahy soudního řízení je třeba obligatorně uplatnit nárok u odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti.

- Pokud Vám nebylo v plné výši vyhověno, proti komu byste následně podali žalobu?

Žaloba směřuje proti České republice zastoupené Ministerstvem spravedlnosti.

- Jaký soud bude příslušný k projednání žaloby?

Zpravidla Obvodní soud pro Prahu 2

Právo na projednání věci v přiměřené lhůtě

- Jaké všechny opravné prostředky musím vyčerpat, abych se mohl dovolávat ochrany podáním stížnosti k ESLP?

Pouze odvolání (Najvar proti České republice), někdy ani to není třeba (Golha proti České republice)

- Co mohu dělat, když bylo i samotné řízení o odškodnění za průtahy nepřiměřeně dlouhé?

Lze z tohoto titulu navrhnout odpovídající navýšení přiznávané náhrady nemajetkové újmy.

- Lze se domáhat odškodnění za nepřiměřenou délku řízení, které stále probíhá?

Ano, jakmile je celková délka řízení nepřiměřená, není skončení řízení podmínkou pro uplatnění a přiznání peněžité náhrady.

Případová studie

- Jak dlouhé bylo pro účely čl. 6 odst. 1 Úmluvy předmětné řízení?
- Považujete jeho celkovou délku za přiměřenou? Pokud ne, jaké úvahy Vás vedou k závěru o tom, že řízení nedostalo požadavku na projednání v přiměřené lhůtě?
- Kolik by mělo na vnitrostátní úrovni činit odškodnění za nemajetkovou újmu, kterou stěžovatelka v důsledku nepřiměřeně dlouhého řízení utrpěla?

Děkuji za pozornost.

E-mail: vpysk@msp.justice.cz

Tel.: 221 997 439